

Halmhackning och halmrivning

Faktablad 17

Genom åren har halmhackare, halmrivare och direktverkande halmfläktar orsakat många stora lantbruksbränder.

Risken är i första hand att stenar, men även metallföremål, följer med i halmen in i hacken eller fläkten. När en sten slår mot en snabbt roterande metallkniv eller fläktvinge uppstår det lätt gnistor. Gnistorna är små metallbitar som vid försök kan vara glödande under ett par sekunder.

Hack eller rivare?

Hack brukar vi i dagligt tal kalla maskiner som finhackar halm med hjälp av mycket snabbt roterande knivar eller slagor.

Rivare kallar vi maskiner som ger mindre sönderdelad halm och vars rörliga delar arbetar med relativt låga hastigheter. Det finns också flera andra typer av mindre stationära eller portabla maskiner som river sönder halmen eller skär sönder den genom att halmbalen pressas mot knivar med hjälp av hydraulik.

Rostfritt stål minskar riskerna

Det går att minska risken för brandfarliga gnistor genom att göra knivar och slagor av rostfritt stål och att skydda utsatta delar i hackarna och rivarna med rostfritt stål eller andra material som inte skapar brandfarliga gnistor.

Använd godkända hackare och rivare

LBK, Lantbrukets Brandskyddskommitté, utfärdar godkännande för halmhackare och rivare som de bedömer ha en mindre brandrisk. Det är framförallt halmrivare som är rostfria som är godkända. Dessutom finns några olika typer av mindre rivare och hydrauliska skärare som är godkända.

På www.lantbruketsbrandskydd.nu hittar du en lista på den godkända utrustningen.

Arbeta alltid under uppsikt

Allt arbete med halmhack och rivare ska ske under uppsikt. Det ska alltid finnas släckutrustning lätt tillgängligt. Du ska alltid följa de skötselansvisningar som ska finnas för all godkänd utrustning.

Har du inte en godkänd hackare blir det ett pristillägg

Har du en hackare, rivare eller transportfläkt som inte är godkänd får du ett pristillägg på din försäkring om du inte vidtar särskilda åtgärder. Prata med oss så kan vi berätta mer.

Särskilda åtgärder för arbete med halmhack och rivare

I första hand ska du välja en godkänd utrustning för att minimera brandrisken.

Ibland behövs det mycket finhackad halm för till exempel kycklingstallar eller vissa utgödslingssystem. Då kan det vara svårt att få tillräckligt finhackad halm med den typ av hackare som är godkända.

För att få använda halmhackare och rivare som inte är godkända måste ett av alternativen nedan uppfyllas. Vi rekommenderar även att dessa åtgärder vidtas för LBK-godkända halmhackare/rivare.

Alternativ 1

Blås den hackade halmen till en utomhus placerad täktvagn som är placerad minst 15 meter från närmaste byggnad eller brännbart upplag. Flytta inte vagnen närmare någon byggnad eller brännbart upplag än 15 meter förrän tidigast ett dygn efter det senaste hackningstillfället. Rör och andra förbindelser med vagnen måste utformas så att en eventuell brand i vagnen inte sprids till intilliggande byggnader.

Alternativ 2

Blås den hackade halmen till en mindre förrådsbyggnad som är högst 50 kvadratmeter och ligger minst 15 meter från någon annan byggnad eller brännbart upplag. Du får inte transportera halmen vidare förrän tidigast ett dygn efter det senaste hackningstillfället. Rör eller andra förbindelser med förrådsbyggnaden måste utformas så att en eventuell brand i förrådsbyggnaden inte kan spridas till intilliggande byggnader.

Alternativ 3

Blås den hackade halmen till ett sektionerat utrymme med brandklass EI 60. Det vill säga till ett utrymme där det ska kunna brinna 60 minuter utan att branden sprider sig utanför utrymmet.

Råd och anvisningar EI 60

För att en brandsektionering ska motstå brandspridning i 60 minuter krävs att rätt sorts byggnadsmateria används och att det görs på ett riktigt sätt. Rörgenomföringar, hörn, skarvar och dörrar är viktiga detaljer som om de är felaktigt gjorda kan göra en i övrigt bra brandsektionering nästan helt verkningslös. Följ alltid fabrikanternas anvisningar för EI 60 konstruktioner som finns i byggfackhandeln.

Golv

Betonggolv är den säkraste golvtypen. Trägolv måste skyddas med till exempel golvgipsskivor eller cementbundna spånskivor.

Väggar

Murverk av leca eller cementhålstén är de säkraste väggkonstruktionerna och i regel även de billigaste. Med murade väggar är det lätt att göra en tät och säker konstruktion med stabila rörgenomföringar som kan muras fast. Murade väggar ska alltid putsas (slammas) på minst en sida. Det är viktigt att murade väggar står på stabila betongplattor så att inte väggarna spricker på grund av sättningar eller tjälskjutningar.

Väggar som kan motstå brandspridning i 60 minuter kan även göras av flera andra material. Tänk på att väggarna ska kunna motstå mekanisk åverkan och ett visst tryck inifrån. Välj väggkonstruktion så att ett mer eller mindre vibrerande inblåsningsrör med tiden inte skakar loss och skapar otätheter. Mineralullsisolerade väggar förstörs lätt av råttor och möss och är därför mindre lämpliga.

Tak

Tak på utrymmen med murade väggar kan gjutas i betong eller försees med takelement av till exempel lättbetong. Även tak med träreglar, råspont och gipsskivor är godkända. Då tak, med invändig skivbeklädnad, ligger på väggar av murverk är det bra att skruva/spika fast takskivorna innan väggarna putsas för att få bra täthet.

Dörrar

Dörrar ska uppfylla kraven för brandklass EI 60. Vi rekommenderar typgodkända plåtdörrar med karm. Observera att du alltid ska hålla dörrarna stängda.

Rörgenomföringar

In- och utblåsningsrören ska placeras så att heta rökgaser inte kan stiga och sprida sig ut genom skorstensverkan. Rören ska isoleras med en 70 millimeters stenullsmatta som är nätad.

Belysning

Belysningsarmaturer inne i det sektionerade utrymmet ska placeras så att halm aldrig kan bli liggande mot dem. Alla armaturerna ska uppfylla kapslingsklass IP54 och vara ∇ -klassad vilket innebär att armaturen har max 90°C på ytterhöljet. Så kallade sköljtäta fartygsarmaturer kan även godkännas med IP44 om följande uppfylls; stommen är av lättmetall, lamphållare av porslén, kupan av glas och gallret av galvad ståltråd med skruvfastsättning. Den högsta effekten på glödlampan är alltid 60W även om armaturen i sig är godkänd för högre effekt.

Underhåll

Du ska kontrollera tätheten i bland annat hörn, skarvar, rörgenomföringar och dörrar det sektionerade utrymmet regelbundet, minst en gång om året. Kontrollera också att inte råttor och möss förstört stenullsisoleringen på anslutningsrören.

Det sektionerade utrymmet ska alltid vara tätt och i övrigt i så bra skick att det ska kunna brinna minst en timme inne i utrymmet utan att elden sprider sig.

Brand i det sektionerade utrymmet

Börjar det brinna i det sektionerade utrymmet eller om du misstänker att det brinner ska du larma Räddningstjänsten, föra djur i säkerhet och bevaka utrymmet. Öppna inte dörren till det sektionerade utrymmet innan Räddningstjänsten anländer.

Brandsläckningsutrustning

Ha alltid minst en pulversläckare lägst klass 43A 233B C nära till hands vid hacken. Äldre släckare klass 34A 233B C godtas. Det är också bra att placera en vattenslang på centrumrulle på frostfritt ställe i djurstallet där slangen når hacken och det sektionerade utrymmet.

Har du frågor?

Kontakta oss om du vill veta mer om halmhackning och rivning. Vi lämnar gärna råd om skadeförebyggande åtgärder som kan förbättra säkerheten för människor, djur och egendom i din verksamhet. Mer information hittar du på vår webbplats.

Kontakta Länsförsäkringar eller din försäkringsförmedlare.

Länsförsäkringar Bergslagen 021-19 01 00 | Länsförsäkringar Blekinge 0454-30 23 00 | Dalarnas Försäkringsbolag 023-930 00 | Länsförsäkringar Gotland 0498-28 18 50
 Länsförsäkringar Gävleborg 026-14 75 00 | Länsförsäkringar Gäinge-Kristianstad 044-19 62 00 | Länsförsäkringar Göteborg och Bohuslän 031-63 80 00 | Länsförsäkringar Halland
 035-15 10 00 | Länsförsäkringar Jämtland 063-19 33 00 | Länsförsäkringar Jönköping 036-19 90 00 | Länsförsäkringar Kalmar län 020-66 11 00 | Länsförsäkringar Kronoberg
 0470-72 00 00 | LF Norrbotten 0920-24 25 00 | Länsförsäkringar Skaraborg 0500-77 70 00 | Länsförsäkringar Skåne 042-633 80 00 | Länsförsäkringar Stockholm 08-562 830 00
 Länsförsäkringar Södermanland 0155-48 40 00 | Länsförsäkringar Uppsala 018-68 55 00 | Länsförsäkringar Värmland 054-775 15 00 | Länsförsäkringar Västerbotten 090-10 90 00
 Länsförsäkringar Västernorrland 0611-36 53 00 | Länsförsäkringar Älvsborg 0521-27 30 00 | Länsförsäkringar Östgöta 013-29 00 00